

Exhibitieplicht ex art. 3:15j BW; een ondergeschoven kindje

Inleiding

Over de mogelijke verplichting voor (rechts)personen om bepaalde bescheiden te openbaren aan een andere partij is in de afgelopen periode veel geschreven. Met name artikel 843a van het Wetboek van Rechtsvordering (Rv) staat daarbij in de belangstelling. In deze bijdrage zal de exhibitieplicht zoals neergelegd in artikel 3:15j van het Burgerlijk Wetboek (BW) worden besproken. Dit artikel bepaalt:

‘Openlegging van tot een administratie behorende boeken, bescheiden en andere gegevensdragers kunnen, voor zover zij daarbij een rechtstreeks en voldoende belang hebben, vorderen:

- a. erfgenamen, ten aanzien van de boekhouding van de erflater;
- b. deelgenoten in een gemeenschap, ten aanzien van de boekhouding betreffende de gemeenschap;
- c. vennoten, ten aanzien van de boekhouding van de vennootschap;
- d. schuldeisers in het geval van faillissement of toepassing van de schuldsaneringsregeling natuurlijke personen, ten aanzien van de boekhouding van de failliet onderscheidenlijk degene ten aanzien van wie de schuldsaneringsregeling van toepassing is.’

Aan de orde komen achtereenvolgens de geschiedenis van deze bepaling, een vergelijking met de exhibitieplicht ex artikel 843a Rv en de mogelijke rol van betekenis die artikel 3:15j BW kan spelen in ons burgerlijk procesrecht.

De geschiedenis van artikel 3:15j BW

Wetboek van Koophandel

Bij wet van 23 maart 1826¹ is als artikel 7 in het Wetboek van Koophandel (WvK) de volgende bepaling opgenomen:

‘Men kan niemand in regten noodzaken om zijne boeken, balans en verdere daartoe betrekkelijke papieren te voorschijn te brengen, uitgenomen ten behoeve van de genen, die als erfgenamen, uit hoofde van gemeenschap, of als compagnon, aanstellers van factoors of bewindvoerders, daarbij een regelrecht belang hebben, en voorts ook in geval van faillissement.’

Na een geringe wetswijziging in 1922² werd artikel 11 WvK (voorheen art. 7 WvK) bij wet van 2 juli 1934³ als volgt gewijzigd:

1. Stb. 19, inwerkingtreding: 1 oktober 1838, bron inwerkingtreding: 10 april 1838, Stb. 12.
2. Stb. 246, inwerkingtreding: 5 juni 1922.
3. Stb. 347, inwerkingtreding: 1 januari 1935.

‘Men kan niemand noodzaken zijn boekhouding over te leggen, dan alleen ten behoeve van de genen, die als erfgenamen, uit hoofde van gemeenschap, of als compagnon, aanstellers van factoors of bewindvoerders, daarbij een regelrecht belang hebben, en eindelijk in geval van faillissement.’

In de memorie van toelichting⁴ is hierover opgemerkt dat de nieuwe redactie duidelijk uitdrukt dat ook de overlegging van een onverplicht gevoerde boekhouding gevorderd kan worden. In artikel 6 lid 3 WvK werd destijds de boekhouden bewaarplicht voor bedrijven geregeld. Artikel 11 WvK zag sinds de invoering van het nieuwe begrip ‘boekhouding’ in 1934 niet langer slechts op de verplichte boekhouding ex artikel 6 WvK. Voorts werd in de memorie van toelichting opgemerkt dat het woord ‘openleggen’ (dat bij wetswijziging in 1922 in de plaats was gekomen van de term ‘te voorschijn brengen’) is vervangen door ‘overleggen’, omdat invoering in dit artikel van de term ‘openleggen’ op een ‘misstelling’ had berust.

Bij wetswijziging van 9 november 1998⁵ is aan het eind van artikel 11 WvK de zinsnede ‘of toepassing van de schuldsaneringsregeling natuurlijke personen’ toegevoegd. De opsomming in artikel 11 WvK is steeds limitatief van aard geweest. Slechts in de gevallen voorzien in deze bepaling kon iemand worden genoodzaakt zijn boekhouding over te leggen.

Burgerlijk Wetboek

Bij de invoering van de Wet tot aanpassing van wetgeving aan de herziening procesrecht van 6 december 2001⁶ is het bepaalde in artikel 11 WvK verhuisd naar artikel 3:15b BW.⁷ Hierbij is de tekst gewijzigd naar de huidige vorm (zoals hiervoor opgenomen in de inleiding). Deze tekstwijziging heeft tot gevolg dat het artikel weer ziet op ‘openlegging’ van een administratie en niet langer op ‘overlegging’ daarvan.

De verhuizing van de bepaling heeft nog een belangrijke verandering met zich gebracht. Anders dan artikel 11 WvK heeft artikel 3:15j BW geen limitatief karakter, omdat – volgens de memorie van toelichting⁸ – niet uitgesloten kan worden dat zich ook buiten de in artikel 11 WvK genoemde gevallen verhoudingen kunnen voordoen waarin openlegging gevorderd kan worden. Mede in verband daarmee is de verouderde verwijzing naar ‘aanstellers van factoors of bewindvoerders’ niet overgenomen. Toen deze bepaling nog een limitatief karakter had, bestond de gedachte dat

4. Kamerstukken II 1932/33, 253, nr. 3, p. 7.

5. Stb. 446, inwerkingtreding: 1 december 1998.

6. Stb. 581, inwerkingtreding: 1 januari 2002.

7. Bij wet van 8 mei 2003 (Stb. 199, inwerkingtreding: 21 mei 2003) is art. 3:15b BW omgenummerd naar art. 3:15j BW.

8. Kamerstukken II 2000/01, 27 824, nr. 3, p. 8-9.

– juist vanwege dat limitatieve karakter – het verder strekkende ‘overleggen’ van een boekhouding verzocht kon worden.⁹ In artikel 8 WvK was immers de openlegging van gegevens geregeld die in een geding steeds door iedere partij verzocht kon worden.¹⁰ Bij de verhuizing van het bepaalde in artikel 11 WvK naar het Burgerlijk Wetboek en het wegvallen van het limitatieve karakter is dan ook weer gekozen voor de term ‘openleggen’.

Ten tijde van de limitatieve opsomming in artikel 11 WvK is veel geschreven over de vraag of een vennootschap door een aandeelhouder als ‘vennoot’ (in het huidige art. 3:15j sub c BW) kon worden genoodzaakt gegevens te verstrekken. In 1942 beantwoordde de Hoge Raad¹¹ die vraag bevestigend. In het op dat moment geldende artikel 36 WvK werd de aandeelhouder van een vennootschap immers ook vennoot genoemd. Later werd deze visie echter als achterhaald gezien, omdat ‘vennoot’ door de wetgever niet langer als aanduiding voor aandeelhouder werd gebruikt, maar voor een vennoot in een vennootschap onder firma of commanditaire vennootschap.¹²

Vergelijking artikel 3:15j BW en 843a Rv

Artikel 843a Rv

Over de exhibitieplicht ingevolge artikel 843a Rv is recentelijk in een aantal artikelen geschreven.¹³ Ik beperk mij in deze bijdrage dan ook tot een summere beschrijving van deze bepaling. Het eerste lid van artikel 843a Rv bepaalt het volgende:

‘Hij die daarbij rechtmatig belang heeft, kan op zijn kosten inzage, afschrift of uittreksel vorderen van bepaalde bescheiden aangaande een rechtsbetrekking waarin hij of zijn rechtsvoorgangers partij zijn, van degene die deze bescheiden te zijner beschikking of onder zijn berusting heeft. Onder bescheiden worden mede verstaan: op een gegevensdrager aangebrachte gegevens.’

Een beroep op artikel 843a Rv kan geschieden zowel tijdens een procedure als buiten rechte.¹⁴ Een vordering op grond van dit artikel is toewijsbaar indien (1) de eiser een *rechtmatig belang* heeft, (2) de vordering zich richt op *bepaalde bescheiden*, en (3) het bescheiden betreft *aangaande een rechtsbetrekking* waarin eiser *partij* is. Dit laatste vereiste wordt ruim uitgelegd; indien een due diligence rapport wordt opgevraagd, behoeft de vordering niet te worden afgewezen omdat de eiser geen partij is bij de overeenkomst tot opdracht op grond waarvan dat rapport is opgesteld als hij wel partij is bij de transactie ten behoeve waarvan het rapport is opgesteld.¹⁵ De Hoge Raad heeft voorts bepaald dat het hebben van een rechtens relevant belang niet voldoende is om vast te stellen dat de eiser partij is bij de rechtsbetrekking waarop de gevraagde informatie ziet.¹⁶

Artikel 3:15j BW

Een vordering op grond van artikel 3:15j BW tot *openlegging* van een *administratie* is toewijsbaar indien de eiser daarbij een *rechtstreeks en voldoende belang* heeft. Openlegging kan worden gevraagd, ongeacht of tussen partijen een juridische procedure aanhangig is en onafhankelijk van een rechterlijk bevel.¹⁷ Degene die openlegging vordert, heeft daartoe een eigen recht dat als zodanig door een rechter moet worden erkend.¹⁸

• *Openlegging*

Zoals gezegd, is blijkens de memorie van toelichting¹⁹ bij de wetwijziging in 2001, net als in het nieuwe artikel 162 Rv, gekozen voor de term ‘openlegging’ in plaats van ‘overlegging’. Reden hiervoor was dat voor een afwijkende terminologie geen goede grond bestaat. Zowel bij de toepassing van artikel 162 Rv als artikel 3:15b BW zal het van de omstandigheden van het geval afhangen op welke wijze openlegging zal moeten geschieden: door het verlenen van inzage, door het verschaffen van een uittreksel of anderszins.²⁰ Uitgangspunt is mijns inziens dat de openlegging zodanig dient te geschieden dat deze het belang dient van de partij die openlegging heeft gevorderd (bijvoorbeeld het belang dat zij zich daarop (eventueel in rechte) kan beroepen).²¹

9. Van der Heijden/Van der Grinten, Handboek voor de naamloze en de besloten vennootschap, Zwolle: W.E.J. Tjeenk Willink 1992, nr. 67.
10. Zie de stellingen van de curator in het cassatieverzoekschrift in HR 9 oktober 1942, NJ 1942, 821 (Ter Horst q.q./Bouman).
11. HR 9 oktober 1942, NJ 1942, 821 (Ter Horst q.q./Bouman), volgend op Rb. Arnhem 16 juni 1942, NJ 1942, 215.
12. Asser-Maeijer 2-III, Deventer: W.E.J. Tjeenk Willink 2000, nr. 47 en Van der Heijden/Van der Grinten 1992, nr. 67.
13. Zie o.m. P. van Uchelen & B. Verbunt, Vordering tot overlegging due diligence rapporten ex artikel 843a Rv, Ondernemingsrecht 2005, p. 54-58; J. Ekkelmans, De exhibitieplicht in de praktijk: de ruime mogelijkheid tot opvragen van bescheiden, TCR 2005, p. 59-68; S. Hoogeveen, Fishing expeditions versus exhibitieplicht, Advocatenblad 2005, p. 678-681 en in dit tijdschrift: A.A.M. Menken, Exhibitieplicht ex art. 843a Rv, V&O 1998, p. 53-56 en K.I.A. Middelkoop, Due diligence rapporten: plicht tot overleggen?, V&O 2005, p. 196-199.

14. J.E. Bosch-Boesjes 2002 (T&C Rv), art. 843a Rv, aant. 1 en de losbladige Burgerlijke Rechtsvordering (Deventer: Kluwer), G.R. Rutgers, art. 843a Rv, aant. 1.
15. Hof Den Bosch 28 september 2004, JOR 2005, 23 m.nt. P.J. van der Korst (BVR/Ho-Cla Beheer).
16. HR 18 februari 2000, NJ 2001, 259 m.nt. PV (News International c.s./ABN AMRO).
17. Van der Heijden/Van der Grinten 1992, nr. 67 en H.M. Vletter-van Dort, Gelijke behandeling van beleggers bij informatieverstrekking, Deventer: Kluwer 2001, p. 269.
18. Asser-Maeijer 2-III, 2000, nr. 47.
19. Kamerstukken II 2000/01, 27 824, nr. 3, p. 8-9.
20. Zie ook W.G. Huijgen 2005 (T&C BW), art. 3:15j BW, aant. 2; zie tevens T.R. Hidma & G.R. Rutgers, Pitlo deel 7: Bewijs, Deventer: Kluwer 2004, p. 122-123.
21. Van der Heijden/Van der Grinten 1992, nr. 66.

• *Administratie*

Bij de hiervoor besproken wetswijziging van 2 juli 1934²² is expliciet opgemerkt dat deze bepaling vanaf dat moment ook zal zien op de onverplichte boekhouding. Sinds die wijziging is door de wetgever geen aandacht meer geschonken aan de reikwijdte van het in artikel 3:15j BW gehanteerde begrip ‘administratie’. Ziet deze alleen op de verplichte of ook op de onverplichte administratie? Artikel 3:15j BW vormt tezamen met artikel 3:15i BW afdeling 1B van de eerste titel van Boek 3 BW (‘Het voeren van een administratie’). In artikel 3:15i BW is de plicht van eenieder die een zelfstandig bedrijf of beroep uitoefent, tot het voeren van een administratie neergelegd. Alhoewel de uiteindelijke gedachte bij artikel 11 WvK – zoals gezegd – was dat overlegging van zowel de verplichte als de onverplichte boekhouding kon worden gevorderd, ligt het mijns inziens in de reden dat er bij de uitleg van artikel 3:15j BW van dient te worden uitgegaan dat slechts openlegging van de verplichte administratie kan worden gevorderd. Deze administratieplicht wordt immers in diezelfde afdeling 1B geregeld.

Bij de verhuizing van het bepaalde in artikel 6 WvK naar artikel 3:15i BW is dit artikel op één lijn gezet met artikel 2:10 BW (de boekhoud- en bewaarplicht voor besturen van rechtspersonen). Voor de terminologie van deze bepalingen is aangeknoopt bij de Algemene wet inzake rijksbelastingen.²³ Dat houdt in dat de ‘administratie’ documentatie omvat waaruit de rechten en verplichtingen van het betrokken bedrijf kunnen worden gekend. De termen ‘administratie’ en ‘andere gegevensdragers’ moeten ruim worden uitgelegd.²⁴ Zij omvatten de categorieën van het vroegere artikel 6 WvK: de boeken en bescheiden waarin aantekening is gehouden, de balansen en de brieven en telegrammen, en afschriften van de uitgaande brieven en telegrammen. Hieronder diende met betrekking tot artikel 6 WvK ook de besluiten van de algemene vergadering van aandeelhouders te worden verstaan²⁵ en volgens enkelen zelfs haar volledige notulen.²⁶

• *Rechtstreeks en voldoende belang*

De eis dat de eiser tot openlegging een rechtstreeks en voldoende belang (in art. 11 WvK nog aangeduid als een regelrecht belang) moet hebben, behelst meer dan het enkel hebben van een belang. De eiser moet specifiek kunnen aangeven waarom hij openlegging van de administratie verlangt.²⁷ Met betrekking tot een gemeenschap is het begrip ‘regelrecht belang’ door de Hoge Raad reeds in 1907 begrensd in die zin dat bij een gemeenschap alleen hij die

daarin gerechtigd is, een regelrecht belang heeft bij de openlegging van de boeken.²⁸

Een nadere invulling van het begrip ‘rechtstreeks en voldoende belang’ wordt in de jurisprudentie en literatuur slechts gegeven met betrekking tot faillissementskwesities (art. 3:15j sub d BW). In de zaak HFTP c.s./Schimmelpenninck q.q. inzake het faillissement van Jomed N.V.²⁹ heeft het gerechtshof te Amsterdam hieraan een beperkte uitleg gegeven.³⁰ Het rechtstreeks en voldoende belang zoals bedoeld in dit artikel dient volgens het hof zo te worden uitgelegd dat de openlegging dient teneinde bewijs te kunnen vergaren omtrent de omvang of hoedanigheid van de door de eiser beoogde vordering. Het belang van de eiser moet gelegen zijn in de vaststelling van zijn positie.³¹ Een ruimere uitleg van het begrip rechtstreeks en voldoende belang, in die zin dat het belang erin ligt (zoals in de Jomed-casus) dat de eisers openlegging wensen om zich een oordeel te kunnen vormen over de vraag of hun belangen naar behoren behartigd worden (door de curatoren), past volgens het hof niet in het stelsel van de Faillissementswet (Fw). De Hoge Raad heeft het hof gevolgd in de redenering dat de regelingen van de artikelen 69 en 76 Fw, die de crediteuren bepaalde aanspraken op informatie in het kader van het faillissement geven, niet te verenigen zijn met een – ruimer geformuleerde – aanspraak op informatievoorziening ten aanzien van de boekhouding van de failliet onder de vlag van artikel 3:15j BW.

Enigszins anders dan het hof meent A-G Huydecoper³² dat er geen gronden zijn om het inzage-recht van artikel 3:15j BW (extra) beperkt uit te leggen.³³ Bij de beoordeling of een eiser een rechtstreeks en voldoende belang heeft, zal steeds de afweging moeten worden gemaakt met andere betrokken belangen. A-G Huydecoper meent – mijns inziens terecht – dat er geen reden is waarom het inzage-recht aan niet in de wet tot uitdrukking komende beperkingen zou mogen worden onderworpen. De Hoge Raad is hieraan voorbijgegaan en heeft het cassatieberoep verworpen.

De vergelijking: artikel 843a Rv versus artikel 3:15j BW

Bij beide bepalingen kan de vordering geschieden zowel in als buiten rechte. Vereisten voor toewijzing van een vordering op grond van artikel 843a Rv zijn (1) rechtmatig belang,

22. Stb. 347, Inwerkingtreding: 1 januari 1935.

23. Kamerstukken II 1992/93, 23 024, nr. 3, p. 3-4.

24. Zie ook W.G. Huijgen 2005 (T&C BW), art. 3:15i BW, aant. 2.

25. Van der Heijden/Van der Grinten 1992, nr. 64.

26. S. Royer, Aandeelhouder en notulen der aandeelhoudersvergadering, TVVS 1966, p. 193-201.

27. H.M. Vletter-van Dort 2001, p. 271.

28. P-G Berger in zijn conclusie bij HR 9 oktober 1942, NJ 1942, 821 (Ter Horst q.q./Bouman), verwijzend naar HR 16 april 1907, W 8534.

29. HR 21 januari 2005, NJ 2005, 250 m.nt. P. van Schilfgaarde (HFTP c.s./Schimmelpenninck q.q.).

30. Hof Amsterdam 15 januari 2004, JOR 2004, 62 m.nt. R.J. Abendroth.

31. Zie ook J.J. van Hees, Schuldeisers en de afwikkeling van het faillissement: de curator onder invloed?, Tvi (2004) special – Invloed van crediteuren, p. 291-297.

32. In zijn conclusie (tot vernietiging van het bestreden arrest, hetgeen niet is gebeurd) bij HR 21 januari 2005, NJ 2005, 250 m.nt. P. van Schilfgaarde (HFTP c.s./Schimmelpenninck q.q.).

33. Zie anders: G. van Daal in zijn noot bij Hof Amsterdam 15 januari 2004 (HFTP c.s./Schimmelpenninck q.q.), Tvi 2004, p. 115-117.

(2) gevraagde gegevens zijn bepaald, en (3) betrokkenheid met een rechtsbetrekking waarin eiser partij is. Voor toewijzing van een vordering op grond van artikel 3:15j BW is vereist dat de eiser daarbij een rechtstreeks en voldoende belang heeft. Het is mijns inziens maar de vraag of dit vereiste verder gaat dan het rechtmatig belang dat nodig is voor een beroep op artikel 843a Rv.

De gegevens die door middel van een beroep op artikel 3:15j BW kunnen worden opengelegd, zijn beperkt tot de verplichte administratie. Een beroep op artikel 843a Rv kan daarentegen inzage verschaffen in bescheiden die buiten de verplichte administratie kunnen vallen. Het komt mij voor dat het bij een vordering op grond van artikel 3:15j BW – evenals bij artikel 843a Rv – om bepaalde omschreven bescheiden dient te gaan teneinde een ‘fishing expedition’ te voorkomen.

Een beroep op artikel 3:15j BW komt aan eenieder toe. Een beroep op artikel 843a Rv is echter slechts voorbehouden aan degene die partij is bij de rechtsbetrekking waarop de gevraagde bescheiden zien. Dit alleen al maakt de reikwijdte van artikel 3:15j BW ruimer dan die van artikel 843a Rv. Bovendien kent artikel 3:15j BW geen beperkingen zoals neergelegd in het vierde lid van artikel 843a Rv.

Rol van betekenis artikel 3:15j BW

Mijns inziens zou artikel 3:15j BW in algemene civiele zaken een belangrijker rol van betekenis kunnen spelen dan het momenteel doet. De bepaling heeft expliciet geen limitatief karakter. Van Daal³⁴ denkt daar – vanwege de opstelling van deze bepaling, waarbij een open einde ontbreekt – anders over. In zijn analyse is Van Daal mijns inziens echter voorbijgegaan aan de vroege historie van deze bepaling (zoals hiervoor weergegeven). In het licht van de wetsgeschiedenis voorafgaand aan 1 januari 2002 is het in mijn ogen niet onlogisch dat het limitatieve karakter aan de opsomming in dit artikel is ontnomen. Niet alleen is ten opzichte van de oude limitatieve bepaling de term ‘overlegging’ gewijzigd in het voor de aangezochte partij minder verstrekken ‘openlegging’, ook is het huidige niet-limitatieve artikel beperkt tot de verplichte administratie in plaats van de gehele boekhouding van de aangezochte partij, zoals voorheen het geval was op grond van artikel 11 WvK. Ook de discussie over de vraag of een aandeelhouder valt onder de opsomming in artikel 3:15j BW, is in mijn ogen beëindigd door de verklaring dat de opsomming in artikel 3:15j BW niet limitatief is.

Voorzover ik heb kunnen achterhalen, zijn er geen uitspraken gepubliceerd waarin een beroep is gedaan op artikel 3:15j BW door andere partijen dan opgesomd in die bepaling. Vanwege het expliciet ontbreken van een limitatief

34. Zie voor een andere mening: G. van Daal, *Van overlegging naar openlegging: artikel 3:15b BW een Doos van Pandora?*, *TvI* 2003, p. 84-89.

karakter zou een dergelijk beroep in de praktijk mijns inziens echter in veel gevallen vruchtbaar kunnen zijn. Het niet-limitatieve karakter van artikel 3:15j BW brengt naar mijn idee mee dat iedereen met een rechtstreeks en voldoende belang zich tegenover eenieder op artikel 3:15j BW kan beroepen.

In mijn ogen worden bepaalde categorieën sneller geacht een rechtstreeks en voldoende belang te hebben dan andere. Een voorbeeld hiervan lijkt mij wederom een aandeelhouder in een vennootschap.³⁵ Ondanks de inlichtingenverplichting van een bestuur van een rechtspersoon aan de algemene vergadering van aandeelhouders (art. 2:107/217 lid 2 BW) en andere corporate-governanceregelingen lijkt het mij heel wel mogelijk dat een individuele aandeelhouder, ter bepaling van zijn positie jegens (organen van) de vennootschap een beroep doet op artikel 3:15j BW. Royer meende reeds in 1966 dat, waar de wet niet op bijzondere wijze voorziet in bescherming van aandeelhouders, de beperking van het hebben van een rechtstreeks en voldoende belang (destijds werd gesproken van een regelrecht belang) niet in de weg staat aan toepasselijkheid van artikel 3:15j BW.³⁶ Ik zou een ruimere uitleg willen hanteren, in die zin dat bij de beoordeling van de aanspraak op informatie door een (rechts)persoon die niet in de opsomming van artikel 3:15j BW is opgenomen, er mijns inziens geen reden is om het inzage-recht aan niet in de wet tot uitdrukking komende beperkingen te onderwerpen.³⁷ Ten aanzien van een eiser die wél in die opsomming is opgenomen, meen ik (deels in navolging van de Hoge Raad in de hiervoor beschreven Jomed-casus) dat – naast een reguliere belangenafweging – slechts mee dient te wegen of de wet andere (even effectieve) wegen biedt aan die eiser voor het verkrijgen van de betrokken informatie, waardoor een beroep op artikel 3:15j BW niet nodig is.

Met name als de krachten van de artikelen 3:15j BW en 843a Rv gebundeld worden, zijn de mogelijkheden om (ter vergaring van bewijs of ter bepaling van eisers positie) informatie te vergaren bij een wederpartij in mijn ogen zeer ruim aanwezig. Voor verkrijging van of inzage in overeenkomsten en rapporten kan een beroep worden gedaan op artikel 843a Rv (mits dat documenten zijn aangaande een rechtsbetrekking waarin de eiser partij is), terwijl ter inzage van financiële/administratieve documentatie een beroep op artikel 3:15j BW mogelijk is. Op die manier kan in een zeer groot gedeelte van de documentatie van een onderneming inzage worden verkregen door eenieder die daarbij een rechtstreeks en voldoende (en dus ook een rechtmatig) belang heeft.

35. Zie ook Royer 1966, p. 200.

36. Royer 1966, p. 200 en P-G Berger in zijn conclusie bij HR 9 oktober 1942, NJ 1942, 821 (Ter Horst q.q./Bouman).

37. A-G Huydecoper, t.a.p., sub 45, meende dit reeds met betrekking tot schuldeisers van een failliete vennootschap (die wel voorkomen in de opsomming van art. 3:15j BW).

Conclusie

Ik zou willen voorstellen artikel 3:15j BW niet langer als ondergeschoven kindje te behandelen. Eenieder met een rechtstreeks en voldoende belang tot inzage van (delen van) een administratie kan deze met een beroep op artikel 3:15j BW vorderen. Met name in combinatie met de exhibitieplicht ex artikel 843a Rv zijn de mogelijkheden tot het verkrijgen van (inzage in) documenten van een andere partij mijns inziens veelvuldig aanwezig. Het werkelijke nut van artikel 3:15j BW voor (rechts)personen die niet in de daarin opgenomen opsomming voorkomen, zal echter pas blijken indien de rechter zich daarover heeft uitgelaten.

*Mr. J.A.C. van Veersen
Loyens & Loeff*